

List 2.
V Gorici

Izhaja 15. in zadnjega dne vsacega meseca. Stane za vse leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 60 kr. — Naročnina se pošilja JUŠTU VUGA v Gorici, rokopiši uredništvu lista v Gorici.

Tečaj II. 1876.
31. januarija.

Janez Mesar

župnik na Bistrici in predstojnik kmetijske
podružnice v Bohinju.

II.

Čez tebe več ne bo, sovražna sreča!
Iz mojih ust prišla beseda žala;
Navadil sem se, naj Bogu bo hvala,
Trpljenja tvojega, življenja ječa!
Preširen.

Ob času viharjev rastejo vsa zelišča naj hitreje in čvrsteje, prav tako se pa tudi človeški značaj in kršanske čednosti v borbah in nevarnostih življenja najbolj gotovo razvijajo in krepe. Saj že star pregovor pravi, da se zlato in srebro v ognju čistita, človekova krepost pa se poskuša v peči britkosti. V nesreči se človek čisti in pili; nesreča nam proteča v mladostnih letih nas obvaruje mehkužnosti, ter nas dela jake in krepke, da se zdatno upiramo sovražnim navalom burnega življenja. Zato nas učite človeška zgodovina in splošna skušnja, da so morali možje, ki so v poznejših letih držali državno krmilo v rokah, ali s krvavim mečem branili in razširjevali meje svoje drage domovine, ali pa s plodovi svojega bistrega uma svet razveseljevali, v svojih mladih letih marsikteri vroč boj biti z nemilo jim osodo. Nekteri so bili niskega in revnega stanu, kteremu so se že od nekdanj še le tedaj odpirala vrata do veljave in časti v človeški družbi, kedar so uže silne težave prestali in mnogotere ovire premagali; drugi, sicer že pri vstopu v življenje se svitlim rodod in pozemskimi zakladi bogato obdarovani, prejeli so

slabotno telo, ki je vedno zadrževalo peruti visoko letečega duha, tretji pa so se borili z bledim zavidom in zvijačnimi spletkami hudovoljnih nasprotnikov, ki so jih hoteli na vsak način uničiti in s poti spraviti; z eno besedo večja polovica veljavnih in slovečih mož potrdila je sé svojim življenjem britko resnico pesnikovih besedi: „ . . . . Zija nasproti

Življenja gnjus, nadlog in stisk ne malo
Globoko brezдно brez vse rešne poti.

Tudi o Mesar-ju se ne sme in ne more reči, da je izvoljen ljubljeneč goljušive sreče, kajti uže zgodaj je moral okusiti življenja grenkosti, ker so si žalostne dogodbe tako rekoč druga drugej roke podajale. Ko je še na Bistrici kaplanaril, umrla mu je ljubljena mati; malo let za njo odšel je v večnost, ko je še komaj možko dobo nastopil; po dolgotrajni bolezni srednji brat Valentin, čigar smrt je v domači hiši veliko zmešnjav napravila, ker je vzela mladi ženi zvestega moža, majhni hčerki skrbnega varuha, staremu očetu krepko podporo. Bilo bi tudi vse posestvo v ptuje roke prišlo, ako bi ne bil posredoval gospod Janez s tem, da je izprosišči odvezo od zadržka svaštva, svojega mlajšega brata se zapuščeno vdovo poročil. Toda te globoke rane se mu niso še dobro ohladile, ko je njega samega strašan vihar zajel, i malo da ga ni v grobno temino treščil. Skozi nekaj let že se je po krasni Bohinjski dolini po tatinsko okoli plazil neusmiljen nadlegovalec ter kruti rabelj ljudi, — hudi legar; — l. 1864. pa se je za več mesecev stanovitno v Bistriški fari vgnjezdil, da ga ni bilo z lepa in brez obilno prelitih solz iz nje spraviti. Sem ter tija

je ktereга zadušil, dokaj bolnikov pa je za veliko tednov na posteljo privezal, iz ktere so po prestanih bolečinah vsi oslabiljeni in nekteri še kaj pohabljeni ustali. Med takimi reveži bil je tudi gospod župnik sam, ki je pripravljaje bolnega fanta za srečno zadnjo uro od njega bolezen nalezel. Vlegel se je 26. maja in ležal je neprenehoma do srede avgusta večidel v nezavednosti, majaje se med življenjem in smrtjo, in ne le obiskovalci, ampak tudi zdravnika sta zelo dvomila, da bi okreval.

Ali zoper vse človeško pričakovanje se mu je z božjo in zdravniško pomočjo na bolje obrnilo, posebno je k temu pripomogla skrbna postrežba sestrna, ki je pa zaradi velikega truda in žalosti tudi sama prav nevarno za legarjem zbolela, — in gospod župnikovo življenje je bilo po tej novi nesreči vdruči v smrtni nevarnosti; vendar se je pa s previdnim ravnanjem tudi ta srečno odstranila, da to pot farovž nikakoršne zgube ni trpel. Ko sta se po mnogoterih bolečinah in prizadetih velikih stroških oba zopet na noge spravila in tudi neprijetne posledke hude bolezni potrpežljivo prestala, jima je bil za nekoliko let trdo zaslužen počitek odločen. Toda po pregovoru, da nesreča nikoli ne miruje, je gosp. Mesar-ja po kratkem prestanku zopet jako občutljiv vdarec zadel. O sv. Jerneji l. 1870. se poda na Jesenice visokoč. g. župniku svojega rojstnega kraja srečo voščit in svoje domače obiskovat, od koder se 25. avgusta v družbi ondašnjega g. učitelja vesel domov vrne, gredé pa v „Petranovi“ gostilni na Bledu ostane, da bi se ondi malo pokrepčal in se za daljno popotovanje v Bohinj s potrebnim vozom preskrbel. Da bi prosteje užival krepilni zrak in poslušal lepo petje gorenjskih fantov, vsede se s tovarišem k mizi tik prijaznega jezera in večerja tam med prijateljskimi pogovori. Kar se vzdigne po koncu, hoteč kam iti, pa na mokre stopnice tako nesrečno z nogo stopi, da se mu spodsne in on z vso silo na levo roko pade, katero si zlomi in ob enem tudi po dolgosti prekolje. Ves prestrašen ustane in gre ne vedé, da ima roko zlomljeno, v vežo, da bi si notri pri luči ogledal telesno poškodovanje, se tudi dal osnažiti in si potrebne pomoči poiskal. Stopivši pa čez prag že čuti, da se ga leva roka nič prav ne drži, temuč da v rokavu sem ter tje omahuje. Na njegov klic po pomoči prilete domači, ter ga peljejo v zgornjo sobo, kjer je celih 17 dni v nepopisljivem trpljenji ležal. K sreči ali nesreči je bil isti večer v tej krčmi nek zdravnik, ki je po izgledu usmiljenega Samarijana precej k ranjenemu pristopil, da bi ga obvezal, kar je tudi po starem kopitu, da je namreč roko s trdim papirjem ovil in prevezal, dovršil, po tem pa mokre rutice na rano pokladati ukazal. Pa Bog zna, čigavi krivdi ali zanikernosti je pripisati,

da je prisad pritegnil k roki, ki je jela sila hitro med strašanskimi bolečinami otekati, da je bila kmalu debela kakor pinja. Sedaj dá milovanja vredni gospod daleč okrog znanega ranocelnika z Ribnega poklicati, ki pa zaradi presilne otekline ni mogel družega storiti, kakor roko preobvezati in s pripravnim mazilom otekline odganjati in zmanjševati. To težavno delo gre pa le počasi naprej, in zato vsega mazanja do grla naveličani gospod pred zgorej omenjenim obrokom ni smel, pa tudi se ni mogel domov vrniti, kamor je želel brž ko mogoče priti, nadjaje se, da se bode ozdravljenje v domači sobi urneje vršilo. Pa zastonj je upal, zastonj od dne do dne zaželjenega spremena pričakoval; vse poskušnje in od mnogotere strani nasvetovana zdravila so goljufala, le najmanjše znamenje kakega boljšanja se ni hotelo prikazati; tako je bil prisiljen celo zimo do naslednjega poletja roko, ki ni bila za nobeno rabo, na vezilu okoli vratu ovitem nositi in še prav varno pestovat. Po preteklih dolgih tednih pa ga še le obide prav hudi strah, opravičeni strah namreč, da bi se mu roka ne posušila, ker je, kakor je bila pred nenavadno debela, sedaj ravno tako tanjka, trda in neobčutljiva postajala. Torej tudi ni več časa zgubljevati, ker je v veliki nevarnosti jako potreben ud človeškega telesa.

Belo nedeljo l. 1871. napravi se iskat boljših pomočnikov in modrejših zdravnikov, kakor so bili dosedanji, — poda se naravnost v Ljubljansko bolnišnico k slavnemu dr. Fuks-u. Ta preiskuje zlomljeno roko, gospoda prijazno in mehko graja, zakaj tako pozno pride, in med drugim tudi reče: „Za nas zdravnike je to pač mikaven primerlje, za Vas pa zelo žalosten!“ Dasiravno je bilo že veliko zamujenega, vendar prestrašenemu gospodu veselo upanje daje, da se bo dalo marsikaj še popraviti in da bo roka po pridni rabi nasvetovanih pomočkov rešena in ohranjena opravičeno vsakdanjega življenja. Po teh besedah potolažen se voljno vda zdravnikovim naredbam, katere s tako vestno natančnostjo izpolnuje, da se sme vsem bolnikom v zgled postaviti. V kratkem čuti res tudi že veliko spremembo na bolje in ta vedno napreduje, da po minulih 2 tednih z gotovo nado Ljubljano zapusti, da se bo s časoma tudi ta huda naldoga z lepo poravnala. In resnično! to upanje ni bilo prazno. Po marljivem kopanju v topli vodi, v kterej so se pšenični otrobi kuhali, in po večkratnem elektrizovanji, to namreč je gospod doktor živo priporočal, — se je roka z otrpjenimi prsti vred zopet oživela, da jo je mogel zravovati in po preteku nekterih mesecev nadležnega vezila oprostiti. Ali tako gibčna ni več in tudi za vsa opravila enako desni ne služi, vendar pa je Bogu zelo jako hvaležen, da je ni bilo treba odrezati. — Tako je tedaj tudi ta

dolga in draga poskušnja srečno prestana, in naš slavni trpin bi smel s pesnikom peti:

„Navadile so butare se pleča,
In grenkega so usta se bokala,
Podplat je koža čez in čez postala,
Ne straši več je trnjevka bodeča.“

S temi kratkimi vrsticami sem Ti, dragi bralec, le bolj površno mnogotere britkosti in tužne ure njegove zaznamoval, pa že iz tega pomanjkljivega popisa zamoreš z ozirom na v začetku povedane resnice sklepati, da se je v vseh teh silnih viharjih njegov že sicer možati in stanoviti značaj še bolj vtrdil, njegov pogum za boj sè sovražnimi močmi ne malo se ojačil in kar je nad vse vredno, nabral si je zraven tega tudi polno torbico dragihkušenj. Da boš pa z njegovo zunanjo podobo, ki Ti jo kaže naš list, tudi druge lepe lastnosti njegove malo bolj spoznal, misli si takega moža: po vsem obnašanji in znotranjem čuvstvu je pravi Gorenjec, prijazen in vljuden kot človek, vnet duhoven, iskren domoljub, velik prijatelj kmetijskega napredka in neutrudljiv pospeševatelj ljudskega blagostanja, kterege pomnožiti in povzdigniti se trudi že nekaj let. Zmed vseh teh hvalevrednih lastnosti Ti bodem po namenu „Kmetovalčevem“ poslednjo bolj natanjko popisal.

(Dalje prih.)

Sejalni plug.

Danes hočem popisati neko orodje, koje bi na Vipavskem in Primorskem, sploh na celem Krasu kmetu veliko dražih delavcev prihranilo. Na sejalnem plugu zapazujemo od zadaj tri železne lemeži in deski podobne ploše, koje so po strani obrnjene in kojih naloga je, da zemljo za 1—2 palca ali 2—5 centimetrov globoko vzdigujejo in preobračajo; prav tako globoko sejemo navadno žita. Vidi se tudi iz podobe, da niso vsi lemeži v eni vrsti, ampak po strani stoječi eden pred drugim; prvi razorček, ki ga je prvi desni lemež naredil, zakrije drugi ali srednji lemež in od tega razorček zakrije tretji levi lemež. Vsi trije lemeži obstojijo iz močnega, po pravilu navadnega ruhadlo-pluga zakrivljenega železnega pleha, od zadaj ali na levi strani vsakega pleha je debela železna ostrina, navadnemu nožu podobna, na katero so vsi trije plehi (lemeži-deske) zneti, pribiti, in na zadnje so pa še v povprek ležečo leseno štirivoglato klado trdo privintani, da se pri oranji ne morejo pre-gibati; lukinje v les in železni roči teh deržačev

so štirivoglati, ker okrogli deržači bi se v lukinjah vedno vertili. Dalje zapazujemo tudi dva vstrična lesena gredelja, katera bi pa tudi en sam s primerno trikotno podporo lemežev nadomestoval. Ker nam je pa mogoče z dvema gredeljema klado, na koji so lemeži priterjeni, v prav neprigibljiv okvir devati, sta 2 gredelja vedno boljša kakor en sam. Od spredaj morati pa 2 kolesci na os natakneni biti, da se plug ne more na eno ali drugo stran zvrčati. Od zadaj ste 2 ročici, na kateri se naslanja orač da grejo lemeži globokeje; pri plitvejem zakrivanji kakega drobnega semena se cel plug nekoliko kviško drži, in vsled tega orjejo lemeži plitveje.

Dober sejalni plug je tudi Benkō-jev; ta ima 6 lemežev in samo en gredelj, na katerem je klada z lemeži pritrjena.

Ta plug popišemo prilično, kedar bomo mogli tudi njegovo podobo priobčiti.

Kakor smo uže v začetku omenili, nam prihrani sejalni plug veliko delavcev. Na Vipavskem zakopavajo veliko vrst žita z matiko (saponom), pravtako tudi na Primorskem in po Krasu, vzladi vsako spomladansko žito zakrivajo z matiko. Na oral se potrebuje pri srednje težki in rahli zemlji za zakopavanje semena 20 pridnih moških po 50 kr. znaša 10 fl; pa le redko kje so delavci tako po ceni; sé sejalnim plugom in 4 lemeži se pa z dvema slabima voličkoma, z enim oračem in morebiti še enim otrokom naj manje 2 oralna semena zakopljeta. Računimo par volov na dan 4 fl., možaka 70 kr., otroka 30 kr., znaša zakopavanje od 2 oralov 5 fl. Iz tega se vidi, da bi 4 oralni sé sejalnim plugom toliko stali, kolikor 1 oral z delavci podkopan, ali z drugimi besedami: sé sejalnim plugom se 4krat cenejše dela ko z matiko.

Sejalni plug, kakoršnega kaže podoba stane v tovarni 21 fl. Benkō-jev sejalni plug pa 24 fl. Doma napravljen stane pa vsak tak plug polovico manj. Tudi ne treba, da ima vsak posestnik svojega; en sejalni plug zadostuje 5-6 manjšim posestnikom.

Koder se ta plug vvéde, se bodo delavci gotovo ceneje dobivali in to bo o pomladanski setvi posebno ugajalo posestnikom v vinskih deželah, kder potrebujejo ob istem času mnogo delavcev po vinogradih. Kdor si omisli sejalni plug, si lahko samo z razposojevanjem uže v prvem letu dotični strošek trikrat izplača. Saj je zadosti, da naročimo lemeže iz tovarne, ali pa še celó za vsako oddaljeno srenjo

en sam lemež; druge nam ponaredi lahko vsak kovač.

Koliko lemežev imamo devati na en plug, o tem se treba ravnati po uprežni živini; čem močnejšo živino ima kmet, tem več lemežev naj stavi na plug in narobe.

Na Gorenjskem se mnogokrat lan in proso zakopavata in drugod tudi eno ali drugo seme; zakaj bi se ne rabil rajše 4 krat cenejši sejalni plug?

Če poljedelstvo umno opravljamo, se mnogokrat pripeti, da je njiva uže v jeseni za spomladansko setev pripravljena, tako da jo pomladi samo osezemo. Na taki njivi je prav teško seme z brano zakrivati, z motiko je pa predrago. Očividno je najboljšje, da seme sè sejalnim plugom podoravamo. Ovsu in ječmenu je naj večkrat njiva že v jeseni popolnoma pripravljena; z brano bi se seme na taki njivi prav nepravilno zakrilo.

Kedar hočemo turšico za živinsko krmo sejati, se nam redkokrat posreči, da jo popolnoma pod zemljo spravimo. Z brano nam ostaja še vedno mnogo zrnja na površji. Z motiko opravljamo to delo zares najboljše; razun sejalnega pluga nam vsako orodje to delo le površno opravlja. Sejalni plug je doganja pa prav dobro.

V rahlem svetu je sejalni plug pri pomladanski setvi velika dobrota, uže zaradi tega, ker tacga sveta ne smemo spomladi orati in na njem seme zaoravati; saj mora biti uže v jeseni preoran, da pridejo rastline v pomladi v nekoliko vreden svet: v prerahlem bi jih suša in solnčni žarki prenašlo uničili. Dalje se prerahli svet tudi spomladi ne sme preveč vlačiti, posebno so pa dolgozobate brane škodljive: če pa seme le s kratkozobatimi branami zavlačimo, delamo tudi napačno, ker mora seme v rahlem, peščenem svetu globokeje priti. V peščeni zemlji nam brana nikakor ne služi za pokrivanje semen, vsakako pa sejalni plug. Posamezne lemeže naročuje, komur želi, v Kopru

Jos. Kristan.

Rigolanje vinogradov.

Rast in zgodnja rodovitnost vsake večletne rastline, ktera seza s koreninami globoko v zemljo, zamore se v njenih mladih letih pospešiti s tem, da se ji zemlja pred zasajenjem dobro zrahlja. Zgodnja rodovitnost sadnih dreves je v prvi vrsti odvisna od dobrega rahljanja zemlje; da, korist dobrega rahljanja zemlje ni samo v poljedelstvu, vino- in sadjereji priznana, ampak je tudi v gozdarstvu velike važnosti.

Res, da zamorejo drevesa tudi v nezrahljani zemlji dobro in krepko rasti; ali leta preteko, predno se v trdi zemlji korenine tako raz-

širijo, da zamorejo dovolj hrane dovažati drevesu, katero more le tedaj roditi; in nas z naj večim upanjem navdajati.

Akopram je vsakemu kmetovalcu znano, da v rahli zemlji vsaka rastlina boljše raste, se hitreje razvija in poprej roditi pričinja kakor v trdem, se vendar večina neče poprijeti dela, katero jim je predrago, in ako drevo le v zemljo vtaknejo, bodisi kakor koli, menijo, da je vže vse storjeno, pa ne pomislijo, da ako je v rahlo zemljo zasadijo, v kateri se njegove korenine lahko hitro, široko in globoko razvijajo, mu dovolj hrane dovažajo in tako pripomorejo do zgodnejše rodovitnosti, da se delo v kratkem izplača in nasad v prihodnje zmeraj več rodi, kakor drugače.

Kar velja o drevesih, velja posebno tudi o vinski trti.

Gotovo je, da bi se Francozje in Renci ne poprijeli rigolanja, to je, da bi dobro ne rahljali in umno ne obračali zemlje, predno na novo trte zasajajo, ali da bi vsaj to delo v kratkem popustili, ako bi se ne bili do jasnega prepričali, kako koristno in važno da je, in kako v vsakemu oziru pospešuje vinorejo.

Toda ravno spoznana korist rigolanja daja umnemu francoskemu in renskemu vinorejcu pravo veselje, da to delo jako pazljivo in skrbno opravlja. Ker je podučen o uspešnosti rigolanja, ga nikakor ne oplaši, da mora koj pri zasajenji trt par stotin frankov ali tolarjev več potrositi.

V Avstriji le redko kje rigolajo; a ker je zdaj po natančnih računih dognana velika korist tega dela, s katerim edinim se doseže, da trte brže in enakomernejše rodijo, smemo se zanašati, da se ga bodo gotovo tudi tukaj vinorejci kmalo povsod poprijeli

Rigolanje, prekopavanje vinogradov, najglavnejše trtorejsko delo, vtegne biti sicer večini čast. čitateljev znano, a vendar jim morda vstrežemo s popisom, kako se ono prav in umno opravlja.

Vinograde rigolati se pravi prekopavati jih in ob enem zemljo umno obračati, samo da to delo globokeje izvršujemo, kakor na primer na vrtu ali na njivi; en sam zabod z motiko ali šublo nikakor ne zadostuje.

Rigola se tako: Izkoplje se na zemljišči, katero mislimo v vinograd spremeniti, 65 do 95 centimetrov globoki in toliko, da en delavec v njem delati zamore, široki jarek; zemlja se izmeče na stran. Kedar je ta končan, začne se kopati drug enako širok in globok jarek, katerega površna zemlja se nameče na dno prejšnjega, prvega, jarka, vsa spodnejša zemlja vrh nje tako, da, se prvi jarek popolnoma zapolni. Sè zemljo tretjega jarka se napolni drugi in tako dalje, dokler ni ves svet prekopan, rigolan.

To delo se lahko izvršuje; kakor razvidno, spravljamo ž njim zgornjo rodovitno zemljo globoko pod površje, da pridejo spodnje korenine bilf ali kovči, katere sadimo, v bogato in rahlo plast in se tukaj lahko močno razvijejo in pomnože. Naša najglavnejša naloga mora vedno biti, da spravimo korenine v veliki množini globoko v zemljo. Trta 10 do 15 centimetrov globoko v zemljo zasajena, bi najboljše rasla, to je dognano; toda kot večletna rastlina mora ona mnogokrat prezimiti, — in uže v prvi zimi ji pomrznejo tako plitvo ležeče korenine, vsled česar mora trta usahnuti. Za to moramo tako dolge kovči narezati, da pridejo njih korenine toliko v zemljo, da jim ne more zimska niska temperatura, mraz, škodovati. Prav na to moramo paziti tudi pri rigolanji, ter jarke tako globoko izkopavati, da ne morejo slane in mraz škodljivo uplivati na trtne, v rodovitni, globoko pod površjem ležeči plasti razvite glavne korenine. To nas pa uči, da se ravna globokost rigolanja po klimatičnih razmerah. Kakor zgoraj rečeno, se izkopavajo pri rigolanji 65 do 95 centimetrov globoki jarki. Klimatične razmere in lastnosti zemlje odločujejo, kakošna globokost je tu ali tam v mejah navêdenih števil najprimernejša.

Misel „čem globokeje, tem boljše“ je napačna; kajti ako se rigola po popisanem načinu 125 do 150 centimetrov globoko in se v tako globoko rigolano zemljo zasajajo 32 do 48 centimetrov dolge bilfe ali kovči, pridejo glavne korenine ravno v najslabšo plast, kder se ne morejo dobro razviti. Vsled tega rasejo trte vedno slabotno in kilavo, če jim prav obilno ne gnojimo.

Misel, da treba prav globoko rigolati, je samo tedaj popolnoma opravičena in more za dobro veljati, kedar so različne zemeljske plasti tako vrščene, da se morda še le 160 do 190 centimetrov globoko pod površjem ena najboljših plasti nahaja. Le tedaj smemo tako globoko rigolati, dotično dobro plast zemlje pa v tako globočino djati, da bo primerna dolgosti bilf.

Taki in enaki slučajji dokazujejo, da moramo, predno začnemo delo, dobro premisliti, kako je bomo izvrševali, da posebno na večih mestih zemljišče preiščemo in po tem še le globokost rigolanja odločimo.

Zemljišče, katero nameravamo rigolati, je lahko različne narave; ono je lahko star vinograd, pašnik, ali morda celó gozd.

Stare vinograde, katere hočemo na novo zasaditi, moramo uže v jeseni rigolati, da zimski mraz zrahljano zemljo prešine. Na takih zemljiščih moramo zemljo 15 do 20 centimetrov globokeje prekopati, nego je bila poprej.

Od pašnikov, posebno južno ležečih, sme vinorejec pričakovati dobrih vinskih pridelkov;

kajti rodovitna, bogata, površna plast zemlje pride v pravo globokost pod površje, še slaba, mrtva, nerazkorjene snovi obsegajoča spodnja plast pa na površje v neposredno dotiko sè zrakom in mrazom, katera ji razkrojita vse redilne tvarine, da postanejo koristne ter pospešujejo trtno rast.

Gozd hitro v vinograd predelati, vtegne se marsikomu čudno in slabo pozdevati; toda mnoge skušnje dokazujejo, da je trtni rasti jako ugodna bogata gozdna prst, pomešana z veliko množino še ne popolnoma razkrojenega lesu, kateri je zemlji posebno zaradi tega jako koristen, ker obsega mnogo pepelika (kalija).

Rigolanje se lahko izvršuje na ravnih in na visečih zemljiščih. Ena in druga se rigolajo tako, kakor smo zgoraj razložili; samo gledé podlage je nekoliko razločka. Pri rigolanji na ravnih tleh se mora na to gledati, da ostane podlaga (dno) prekopanega sveta vštrična s površjem, da se torej pri prekopavanji ne napravljajo tako imenovane „podzemlske lehe“. Zato se mora vsaka stran jarka navpično kopati; predno se začne drugi jarek kopati, mora se še ne prekopana stran nekoliko podkopati. Dobro je tudi, da se, kedar je jarek do dotične globokosti izkopen, njegovo dno, kolikor sega ena motika, globoko prekoplje, ter zemlja na mestu pusti.

V strmo ležečih tleh se vsak jarek za se z vodoravno podlago izkoplje tako, da vdobi podlaga podobo stopnic. Vendar se to delo lahko tudi tako izvrši, da se podlaga vštrično s površjem prekoplje. Za dežele, kder pogostoma dežuje in se je bati, da silne lije zemljo s trtami vred odnesejo, se v visečih legah priporoča rigolanje z vodoravno izkopanimi podlagami jarkov, katere prouzročajo podzemlske stopnice.

Lutman

v Klosterneuburgu.

Dopisi.

V GORICI 28. januarija. (Izv. poročilo o seji glavnega odbora c. k. kmet. društva dne 17. januarija.) Predseduje podpredsednik Viljem vitez Ritter pl. Zahony. Navzočnih je 20 odbornikov; zapisuje tajnik Galanti.

Na dnevnem redu je preuravnava slovenskega društvenega glasila. — Tajnik prečita pismo prof. Povše-ta, s katerim se odpoveduje uredništvu „Gospodarskega lista“. Na to naznani predsednik, da je vodja vinorejske šole g. Rih. Dolenc ponudil „Kmetovalca“ kot društveni organ in dá prečitati ponudbo assistenta tukajšnje kmet. šole g. Kuralta, kateri želi brezplačno prevzeti uredovanje „Gospodarskega lista“, samo da se odloči v ta namen 450 gl. za tisk, podobe in druge dotične stroške.

Klavžar prosi besede. Kot Kmetovalčev urednik in tedaj v stvari interessovana osoba ne namerava predlagati, da bi postal „Kmetovalec“ društveni organ. Gledé pa, da je preuravnava slovenskega društvenega organa zeló potrebna in da je to gotovo zadosta važna

zadeva, katera se ne dá na mah uspešno rešiti, predlaga, naj se izroči vprašanje zaradi preuravnave slovenskega društvenega organa posebnemu odseku 5 udov v razpravo.

Monsignor Pavletič nasvetuje, naj se ta stvar še v današnji seji dožene.

Ko se po živahni razpravi glasuje, pade Klavžarjev predlog, katerega je podpiral edini odbornik g. Josip Gorjup — in sprejme se Pavletič-ev predlog.

Dr. Levi vabi navzočne, naj ž njim vred naprosijo g. Povše-ta, da bi še dalje uredoval „Gospodarski list.“ Ker se pa on odločno brani, sprejme odbor ponudbo g. Kuralta, Povšetu pa se soglasno zahvali za njegov dosedajni, požrtvalni trud.

Dalje sklene odbor, da se postavi tudi slovenski organ pod nadzorstvo dotičnega odseka, kateremu se pridružita v ta namen dva nova uda: profesorja Povše in Vodopivec.

Z ozirom na to, kar je sklenil občni zbor dne 30. decembra l. l. v namen, da bi se število društvnikov pomnožilo, vabi predsednik, naj odbor odloči, kaj bi bilo v dosego te svrhe početi. Odbor sklene, da se ima izročiti razprava tega vprašanja združenima odsekom — finančnemu in onemu za občno kmetijstvo.

Konečno sklene odbor, da se imajo povabiti docenti deželne kmet. šole, naj skoro začnejo predavanja o sadje- in vinoreji za odrasle in naj se iz dotične državne podpore razpišejo štipendij. (Glej med raznimi vesti dotično oznanilo). Kl.

IZ LJUBLJANE, dne 2. januarija. (Izv. poročilo o prvi letošnji seji glavnega odbora c. kr. kmet. društva.) Navzočni so gg. predsednik baron Wurzbach, podpredsednik Peter Kozler, tajnik dr. Bleiweis, odborniki Debevc, Detela, Brus, Souvan, Seunig, dr. Poklukar, Schollmayer in Witschl; — vladni zastopnik c. k. vladni svetovalec vitez pl. Roth.

Predsednik se prav iskreno zahvaljuje za novoletna voščila, katera mu je poklonil glavni odbor in jih srčno odvraca.

Na dnevnem redu je razdelitev državnih podpor.

Za zboljšanje planšarstva je odločenih 588 gld. in pet prosivcev se je za podpore oglasilo: sirarska društva v Ravnah, Nomeni in Nemškem Rovtu, Fr. Stare iz Nomena in Ig. Media iz Nemškega Rovta. Načelnik bohinjko-bistriške podružnice č. g. župnik Mesar je podal o vseh 5 prošnjah prav ugodna poročila in ker so tudi vsi drugi pogoji v dosego take podpore izpolnjeni, predlaga poročevalec odseka za splošne zadeve, dr. Poklukar, naj se odločen znesek med vse prosivce razdeli. Na to sklene odbor soglasno, in tudi vladni zastopnik je s tem zadovoljen, da se dovoli Fr. Stare-tu in Ig. Mediu vsakemu po 30 gld.; sirarskima društvoma v Nomeni in Nemškem Rovtu vsakemu po 200 gld., ostalih 78 gld. pa sirarskemu društvu v Ravnah. — Zadnjemu se je za to manj dovolilo, ker je ne davno prejelo državni premij 300 gld.

Za sadje- vinorejo in vrtnarstvo je odmenjenih 600 gld. O tem ima poročati načelnik dotičnega odseka Peter Kozler. Naznani da je došlo 31 prošenj za podpore; toda v kratkem času, kateri mu je bil za njih pregledavanje odmerjen, ni mogel svoje naloge omoči. Predlaga toraj naj se razprava te zadeve odloži do prihodnje seje. Odobreno. — Mej prosivci so tudi nekatere ljudske šole, katere žele vrtnarskega orodja. Ker je pa do sedaj naročeno tako orodje sicer po zvonajni obliki dopadalo — pa ni bilo po vsem sposobno, sklene odbor, da se ima za naprej

od drugod naročati. Odbornik Schollmayer sprejme nalogo, da preskrbi zbirko takega orodja na vzgled.

Dr. Ivan Bleiweis poroča:

1. Da je c. k. ministerstvo za kmetijstvo zahvalilo račun, katerega je položilo društvo o stroških za tiskanje slovenskega prevoda Trientl-novega spisa, oziroma poduka o nastiljanji in gnoji.

2. Ker se je pokazalo, da znašajo stroški za nakup Lachnerjevih razkazovalnih podob o čebeloreji še enkrat toliko, kolikor se je s prva za to proračunilo in iz dotične subvencije prihranilo, morejo se zdaj te podobe — ne več štirim šolam, ampak samo dvema podeliti. Odbor odloči, da se ima šolama v Št. Jerneju in v Vodících vsaki po en iztis podariti.

3. Z ozirom na odborov sklep v seji 17. oktobra l. l. (glej „Kmetovalec“ štev. 20) ste bili občini Parje in Vrabče povabljeni, da predložite še več dokazov v podporo svojih prošenj v dosego podpore za napajališča. To ste zdaj dopolnili in za to dovoli odbor v ta namen vsaki 100 gld. iz prihranjenega denara.

Po 50 gld. dobi vsaka koj, kakor hitro predloži dotični revers.

4. Soseska Vrh v občini Aržišče in okraju Litijskem je podala dež. odboru prošnjo za podporo, da se more popraviti nek vodnjak. To vlogo je pa dež. odbor odstopil kmet. društvu in ker je za take namene prihranjenih še 100 gld., predlaga poročevalec, naj se po primernem načinu pozveduje, je li prošnja opravljena, da se zamore odbor na njo ozirati. Sprejeto.

5. Metliška podružnica prosi, a) naj bi jej društvo poslalo Lukas-ovo sadno sušilnico (pajstvo) na ogled in poskušnjo, da bi jo v tamkajšnji okolici spoznali in rabiti začeli, ako bodo videli, da je zares dobra in b) naj se ji dovoli pomoč, da si more omisliti pripravno vinsko pumpo.

Odbor sprejme prošnjo ad a) in sklene, da se hoče tudi na ono ad b) pri razdelitvi dotične državne podpore kolikor mogoče ozirati.

6. Gospod Mally iz Tržiča je podal prošnjo, da sme prodati telico, katero je kupil leta 1874 na dražbi iz zdravno podporo nakupljene plemenske živine. Telica je imela takrat 1 1/2 leto in zdaj se je pokazalo, da je za pleme čisto nesposobna. Odvrne se prosivcu, naj donese še spricalo podružničnega načelnika v zmislu svoje prošnje.

Konečno se ustanovijo društveni odseki ter si izvolijo svoje načelnike: dr. Poklukar za odsek splošnih zadev; — deželni inženir Witschl za gozdni odsek; — Peter Kozler za vino- sadje- in čebelorejski odsek; — Jožef Seunig za poljedelski in živinorejski odsek in g. Debevc za odsek za stroje in orodja.

Kmetijska opravila v februariju.

Vinorejska: Dela preteklega meseca se po vinogradih nadaljujejo. Kedar je vreme ugodno, začenja se zopet gnojiti, grebenčati, obrezavati. O slabem vremenu se pripravljajo koli; če hočemo, da bodo dalje časa trajali, namažimo jih na spodnjem koncu, kateri pride v zemljo, s katranom. — V kleti se končuje pretakanje ali presnemanje, drožija se sačijo ali pa v žganje kuhajo; sodi veliki in majhni se vsako saboto zalivajo, da so vedno polni; na površji vina se v ne prav polnih posodah vsako saboto zažge nekoliko žvepla. Skrbeti je za strogo snago.

Sadjerejska: Drevje se čisti gosenične za-
lege, maha, lešaja; ono se obrezuje. Jabelčne divja-
ke se dalje v izbi cepijo. Če je vreme ugodno, sme-
mo tudi sadno drevje in grmovje presajati,—posebno
grozdice sv. Ivana, bodeče grozdice, maline. V tem
času je dobro cepiče nabirati ter jih v kako senčno
leho na vrtu 3-4 centimetre globoko zakopavati; tam
čakajo porabe.

Poljedelska: Doma se napravljajo o slabem
vremenu vezi za prihodnjo žetev, v jeseni omlla-
čeno žito se v žitnici večkrat prevrača; napravlja se
seme za pomladansko setev; prebira se krompir. Na
polji se potrebuje brazde, po katerih se voda odtaka;
vsled silnega mraza vzdignjena žita se o suhem vre-
menu prevlačijo s primernim valjarjem.

V vrtu se špargeljeve lehe oskerbujejo, česen
sadi, salata in druga zelenjava v gorke lehe naseje.

Živinski hlevi se o lepem vremenu pogosto-
ma zračijo; živina se večkrat na dvorišče spušča, da
se nekoliko sprehodi. D.

Razne kmetijske vesti.

Kmetijska predavanja za odrasle. —

V namen da bi se sadjereja bolje razvila, preskrbelo
je c. kr. kmetijsko društvo v Gorici, da bode tudi
letos praktični poduk v sadje- in trtoreji za odrasle
in sicer po sledečih pravilih:

1. Poduk bode javen v deželni kmetijski šoli;
predavali bodo gg. učitelji iste šole.

2. Predavanja bodo dvakrat v letu, vsakrat po
tri dni zaporedoma; prva vrsta predavanj bo proti
koncu prihodnjega meseca februarja, druga pa meseca
septembra.

Razpravljala se bodo sledeča vprašanja: Kako
treba nasajati nove vinograde; kako trte obrezavati in
kako ravnati s trtami in z vinom v pomladi in po
letu (1. vrsta).

O trgatvi. Kako se napravlja vino in kako je ž
njim ravnati, dokler se v drugič pretaka ali presnema
(2. vrsta).

3. Da se bodo teh predavanj laže deležili polje-
delci, vinorejci in vrtnarji, katerim manjka za to po-
trebnih pripomočkov, razpisuje kmetijsko društvo, ka-
kor lani, nekatere štipendije in to iz podpore, katero
je v ta namen dovolilo c. k. ministerstvo za kmetij-
stvo. Štipendijsti, razun onih iz goriškega okraja, bodo
dobivali tudi potnino in sicer oni iz korminskega,
gradiškega, kanalskega, komenskega in ajdovskega o-
kraja po 3 gld., oni iz drugih okrajev pa po 6 gld.

4. Štipendij in potnino bodo dobivali dotičniki
v dveh odplačilih, to je o začetku vsake vrste pre-
davanj.

5. Kedor se misli za štipendij oglasiti, naj podá
prošnjo po županstvu svoje občine vsaj do 10. fe-
bruarja c. kr. kmetijskemu društvu. Začetek preda-
vanj se naznani deležnikom o pravem času.

Županstva naj predložijo njim podane prošnje v
zgorej navedenem obroku kmetijskemu društvu.

Prošnjam, v katerih bodo navedeni posebni raz-
logi, na katere se misli ta ali oni naslanjati, naj se
priložijo spričevala, da zadostujejo prosivci pogojem
čl. 3., da se dobro obnašajo in da so se do zdaj prak-
tično uže pečali s trto- in sadjerejo.

Kranjsko bučelarsko društvo je imeno-
valo za svoje častne ude kmetijskega ministra gosp.
Mansfelda, škofa Pogačarja in gosp. Pagliaruzzi-ja iz
Kobarida na Goriškem.

Nova sorta čebule. Po skušnji gospoda W.
Köhler-ja, nadvrtnarja kmetijske akademije v ogrskem
Altenburgu, je nova tako zvana egipčanska ali pa tudi
amerikanska čebula kaj velicega gospodarskega po-
mena. Ona se razločuje od družih sort čbul v tem,
da nastavlja na steblih na mesto semena prav majhne
čebulice, s katerimi se lahko pomnožuje. V ta namen
se čez zimo tako spravljajo, da ne zmrznejo, in na
spomlad jih pa ravno tako kakor navadne čebulice
posadimo. Iz potakujenih čebulic se zadobe kaj lepe
čebule, veliko lepše kakor pa iz semena. Da se vz-
gojé čebulice, se prezimi tudi več čbul, katere se na
spomlad v zavetni kotiček presade, da zarenejo več
stebel polnih čebulic.

1400 let staro vino. Pred dvanajstimi leti
so našli v Osješki okolici na Hrvaškem nekaj prav
nenavadnega, kar pa ni prišlo takrat v javnost.
Zdaj še le pozvedamo o tej najdbi sledeče. Ko so za
temelj hotela „Florian“ svet prekopavali, našla sta
dva delavca svinčen sodček pod zemljo, in ker sta si
mislila, da je v njem kak zaklad spravljen, sta ga na
skrivaj domov nesla, ter z veliko hlastjo odprla. Ko
mu dno odvzameta, najdeta notri drug lončen buček,
in ko še temu dno izbijeta, zagledata namesto za-
klada neko črno tekočino. Jezna jo uže hočeta izliti,
kar jima pride na misel, da poprej pokusita, kaj je.
In glejte! bilo je najizvrstnejše vino, katero sta koj
do zadnje kapljice popila, po tem pa tudi dva cela
dneva pijana ležala. Ko sta tretji dan zopet k zavesti
prišla, sta izpovedala kaj in kako se je zgodilo, in
starinoslovci, kateri so prazne posode preiskali, so
našli, da so bile še iz rimske dobe, in ker je ta doba
z Valentinianom nehala, smemo soditi, da je bilo naj-
deno vino vsaj 1400 let staro.

Pitani lešnjaki: Vrtni inšpektor Kolb poroča
v organu bavarskega kmetijskega društva, kako se v
veliko korist gojé pitani lešnjaki: Nek Anglež, Weeb
po imenu, je samo z umno rejo pitanih lešnjakov o-
bogatel. On zasaja pitano leskovino na lehe tako, da
pride na vsaka 2½ metra en grm, ali pa 570 grmov na
vsak hektar. Prva leta sadi med vrste kuhinjsko zel-
enjavo, po sedmem letu pa, ko leska uže dobro rodi,
ne seje in ne sadi ničesar več med grmovje.

Od hektarja dobi za same lešnjake povprek po
800 gld. na leto. Gotovo prav lep prihodek in sko-
ro brez vsega truda! Najboljše sorte pitanih lešnja-
kov so tako zvani lombardski (Lombardische Nuss.) in
pa zelenati lešnjaki (Zellernuss). Kedor bi si želel
naročiti teh sort sadik, obrne se lahko do pomologič-
nega instituta v Reutligen na Wirtemberškem, ali pa
do Alfreda Busse-a vrtnarja v Kannstadt-u pri Stut-
gartu; ta se prav posebno peča z rejo lešnjakov.

**Prav dober pripomoček zoper ozeblino
ali ozebke je tanin.** Trideset gramov tanina —
čreslovine — se raztopi v 200 kubikcentimetrih vode,
in 3 grame joda v 50 gramih alkohola. Obedve raz-
topljeni se pomešati, in doda ali dolije se jima še to-
liko vode, da se dobi 1½ liter tekočine. Rabi se ta
tekočina tako-le: Zlijemo jo v primerno lončeno poso-
do, v kateri jo postavimo nad žrjavico in v to te-
kočino — potopimo ozebljeno reko ali nogo, katero to-
liko časa v njej pustimo, dokler moremo vročino pre-

stajati. Kedar nas uže preveč peče, potegnemo ozebljeni ud iz tekočine in ga posušimo nad žerjavico. Če ponavljamo to pet večerov zaporedoma, prenehajo prav gotovo najhujše ozebljine. To zdravilo nam napravi lahko vsak lekar.

Izvrstno mazilo za čevlje. Angleški ribči, rabijo uže več sto let sledeče mazilo, vsled katerega postanejo čevlji tako nepremočljivi, da jih voda čisto nič ne prešine, ako tudi več ur po nji brodiyo. Oni vzamejo na pol bokala kuhanega lanenega olja $\frac{1}{4}$ ű koštrunove masti, 3 lote rumenega voska in 2 lota smole. Vse to raztope nad žerjavico, in kedar se rastoplina toliko ohladi, da ni več prav vroča, pomočijo v njo krtačico in pomažejo ž njo prav dobro čevlje, kateri morajo pa snažni in suhi biti.

Čudna sleparija. Po resničnem poročilu gospoda profesorja dr. Robbe-ta v avstrijskem kmetijskem tedniku, je na Češkem trgovec, najbrže jih je pa še več takih, kateri daja primeren pesek tako presevati, sortirati, ter barvati, da postane različnemu deteljnemu semenu čisto podoben; in tak pesek prodaja pod imenom deteljni pesek za sleparsko pomešanje z deteljnimi semenom. En tak prebrisani trgovec prodaja pet sort tako pripravljenega peska: nič barvanega, svitlo sivga za pomešanje s semenom štajerske detelje; nebarvanega, nekoliko temnejšega tudi za pomešanje s štajersko deteljo; obedve ti sorti po $2\frac{1}{4}$ fl. za 50 kilogramov. Razum teh dveh sort prodaja tudi še temno zeleno barvani pesek za zeleno deteljo po $3\frac{1}{2}$ fl., temno zeleno barvani pesek za mešanje s švedsko deteljo po $4\frac{1}{2}$ fl. in žvepleno rumeno barvanega za pomešanje z belo deteljo, po 4 fl. 50 kilogramov. Vsaka sorta peska je z veliko pazljivostjo presjana in barvana; tako se z lepa goljufija ne zasači, ako je semenu tudi prav mnogo sleparskega peska primešanega. Primesek $25\frac{0}{10}$ žvepleno-rumeno barvanega peska k semenu bele detelje, spozna komaj prav dober poznatelj semena z največjo pazljivostjo. En tak sleparski trgovec v Pragi, jemlje kaj pripravi pesek v sosednjem Ljubnem; razum tega je pa gotovo še več takih, kateri se s to sleparijo uskvarjajo, torej je treba največ pozornosti pri nakupovanji deteljnega semena.

Tržne cene preteklega tedna.

Pšenica. Hl. (hektoliter) v Gorici 8 gl. 45 kr., v Trstu 8 gl. 20 kr., v Ljubljani 8 gl. 20 kr. domača, 8 gl. 94 kr. banaška, v Marburgu 8 gl. 30 kr., v Ptuju 8 gl.
Rež. Hl. v Gorici 5 gl. 90 kr., v Trstu 5 gl. 70 kr., v Ljubljani 5 gl. 80 kr., v Marburgu 7 gl. 20 kr., v Ptuju 6 gl. 60 kr.
Ječmen. Hl. v Gorici 4 gl. 90 kr., v Trstu 4 gl. 80 kr., v Ljubljani 4 gl. 5 kr., v Marburgu 5 gl. 53 kr., v Ptuju 5 gl. 40 kr.
Oves. Hl. v Gorici 5 gl., v Trstu 4 gl. 90 kr., v Ljubljani 3 gl. 50 kr., v Marburgu 3 gl. 41 kr., v Ptuju 3 gl. 30 kr.
Ajda. Hl. v Gorici 5 gl. 60 kr., v Ljubljani 5 gl. 50 kr., v Marburgu 5 gl., v Ptuju 4 gl. 20 kr.
Proso. Hl. v Ljubljani 4 gl. 10 kr., v Marburgu 5 gl. 4 kr.

Turšica. Hl. v Gorici 4 gl. 90 kr., v Trstu 4 gl. 60 kr., v Ljubljani 4 gl. 86 kr., v Marburgu 4 gl. 80 kr., v Ptuju 4 gl. 60 kr.

Leča. Hl. v Ljubljani 12 gl.

Grah. Hl. v Ljubljani 10 gl.

Fižol. Hl. v Gorici 6 gl. 90 kr., v Trstu 6 gl. 80 kr., v Ljubljani 7 gl., v Marburgu 8 gl. 90 kr.

Krompir. 100 kilo. v Gorici 4 gl. 20 kr., v Trstu 4 gl. 50 kr. v Ljubljani 3 gl. 40 kr., v Marburgu 4 gl. 80 kr., v Ptuju 4 gl. 60 kr.

Maslo. Kilo. v Gorici 1 gl. 12 kr., v Trstu 1 gl. 20 kr., v Ljubljani 97 kr., v Marburgu 1 gl.

Puter. Kilog. v Gorici 88 kr., v Trstu 90 kr., v Ljubljani 80 kr., v Marburgu 1 gl.

Svinjska mast. Kil. v Gorici 89 kr. v Ljubljani 80 kr. Senó. 100 kilogr. v Gorici 3 gl. 60 kr., v Trstu 3 gl. 75 kr., v Ljubljani 2 gl. 68 kr.

Slama. 100 kilog. v Gorici 2 gl. 30 kr., v Trstu 2 gl. 40 kr., v Ljubljani 2 gl. 30 kr.

Listnica uredništva in opravištva.

Gosp. A. Št. v K.; Piobimo, kakor hitro mogoče. Lepa hvala! — Gosp. J. Kr. v K. Ne zamerite, da moramo odkladati, smo s stvarino obilo založeni in z delom preobloženi. Sploh prosimo vse gg. dopisnike, naj blagovolè potrpeti, pride vse na vrsto. — Gosp. A. U. v. Podr. imate uže toliko kredita pri nas, da nam le zvesti ostanete. — Gosp. Jos. Hud. . . v Z.: Izjemno dovoljujemo; pridobite nam pa druge. — Ljudska šola v S. Tomažu: Dovoljeno. — Od nekaterih strani smo dobili naročila pa ne naročnine. Tudi prav; samo da o pravem času poravnate in v ta namen nam zadostuje pismeno zagotovilo. Mnogo njih je naš prvi list sprejelo, to je ne povrnilo, pa vendar ne naročilo. Prosimo podvizajte, da se bomo vedeli kako ravnati! —

I. tečaj „Kmetovalca“ se dobiva pri uredništvu v še nekoliko iztisih po 2 gl. 50 kr.

OZNANILO.

Oskrbništvo baron Ritterjevega posestva v Monasteru pri Ogleji ima letos sledeče kovči in bilfe na prodaj: 1 letne bilfe modre frankinje in rulaneca po 15 fl. 1000, — 2 letne bilfe belega rizlinga, traminca, klevnerja po 18 fl. 1000. Kovči omenjenih sort po 3 fl. 1000.

Kupovi veljajo inclus. zavitka in tudi vožnje, ako treba, do železniške postaje Ronchi.

Oskrbništvo posestva.